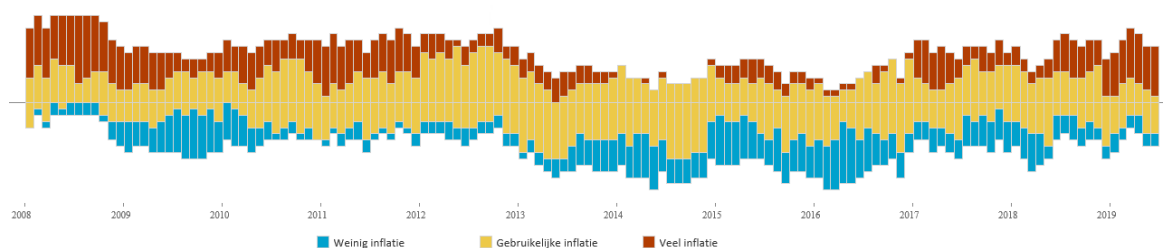

Januari-juni 2019

Volgens het prijzendashboard van het CBS was er in Nederland in de eerste helft van 2019 meer inflatie dan in 2018. Bij de consumentenprijzen, lonen en prijzen voor koopwoningen en investeringen waren de prijsstijgingen in de eerste helft van 2019 hoger dan gebruikelijk. Daar staat tegenover dat de rente al enkele jaren lager is dan gebruikelijk.

INHOUD

Het prijzendashboard	2
Consumptie van huishoudens: veel prijsstijgingen	3
Productie van goederen en diensten: gebruikelijke stijgingen, behalve bij de lonen	4
Woningmarkt en bedrijfsinvesteringen: stijging voortdurend hoger dan gebruikelijk	5
Kapitaalmarkt: lage stijgingen	6
Inflatie in Nederland hoger dan in andere Europese landen	7
Relevante links	13

Het prijsendashboard

Inflatie is meer dan de prijsontwikkeling voor consumentengoederen en -diensten. De prijsontwikkelingen die bijvoorbeeld op de huizenmarkt, voor producenten of op financiële markten worden gemeten, bieden een belangrijke aanvulling op het beeld van inflatie dat door de Consumentenprijsindex (CPI) wordt gegeven. In het prijsendashboard wordt elke maand de stijging van 16 prijsindicatoren vergeleken met de gebruikelijke ontwikkeling over de afgelopen elf jaar (2008-2018). Als de prijsstijging ten opzichte van een jaar geleden in 2019 zou behoren tot de hoogste 33 uitkomsten van de jaren 2008-2018 (25 procent van 132 maandcijfers), dan wordt dit gezien als “hoger dan gebruikelijk” en rood gemarkeerd. Behoort de prijsstijging tot de laagste 33 uitkomsten, dan is deze “lager dan gebruikelijk” en blauw gemarkeerd. Als de uitkomst er tussen in ligt, is hij “gebruikelijk” en geel gemarkeerd. Gemiddeld liggen per maand vier indicatoren in het rood, acht indicatoren in het geel en vier indicatoren in het blauw. Veel rode blokken duidt op hoge inflatie, veel blauwe op lage inflatie.

In de eerste zes maanden van 2019 waren steeds zeven of acht indicatoren rood en twee of drie indicatoren blauw. Dit is het hoogste aantal indicatoren in het rood sinds het tweede halfjaar van 2008 en het laagste aantal in het blauw sinds het tweede halfjaar van 2011.

Prijsendashboard: prijsveranderingen per segment

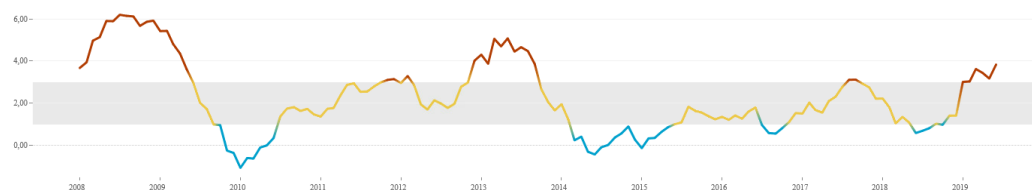
	2008-2018	2019					
		jan	feb	mrt	apr	mei	jun
	gebruikelijke waarden						
	%						
Consumentenprijsindex (CPI)	0,94 - 2,25	2,2	2,6	2,8	2,9	2,4	2,7
CPI Voedingsmiddelen, dranken en tabak	0,97 - 2,96	3,0	3,0	3,6	3,4	3,2	3,8
CPI Diensten	1,60 - 2,60	1,7	2,2	2,4	3,0	2,2	2,9
CPI Energie en brandstof	-3,08 - 6,28	8,4	10,5	11,7	12,0	10,5	8,5
CPI Industriële goederen excl. energie	-0,31 - 0,67	0,7	1,2	0,7	-0,4	-0,1	-0,3
Goud	-2,26 - 18,97	3,6	7,6	7,2	5,4	4,0	9,6
AEX	-10,45 - 15,87	-10,6	0,5	2,4	3,1	-1,6	-0,6
Driemaands rentevoet	-0,25 - 1,02	-0,3	-0,3	-0,3	-0,3	-0,3	-0,3
Jongste 10-jarige staatslening	0,59 - 3,28	0,3	0,2	0,2	0,2	0,1	-0,1
Uitvoer industrie	-3,20 - 8,00	-0,4	1,2	1,9	2,9	0,8	-1,1
Invoer industriële producten	-1,60 - 3,10	-0,1	1,2	1,7	1,8	0,0	-1,2
Ruwe aardolie	-15,70 - 30,40	-8,6	4,1	13,9	11,1	6,9	-5,1
Lonen	1,40 - 2,46	2,6	2,6	2,6	2,6	2,7	2,8
In Nederland geproduceerde kapitaalgoederen	0,41 - 1,57	4,5	4,4	4,5	4,6	4,3	3,9
Invoer machines	0,30 - 2,00	3,7	3,7	3,6	3,8	3,4	3,2
Bestaande koopwoningen	-3,80 - 4,40	8,7	7,5	7,7	7,7	7,2	6,9
Nieuwbouwwoningen	-3,70 - 4,84	9,3	8,5	8,3	8,0	7,8	6,9

■ Hoger dan gebruikelijk.
■ Gebruikelijk.
■ Lager dan gebruikelijk.

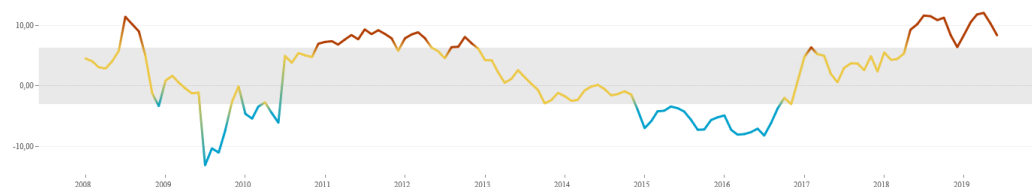
Consumptie van huishoudens: veel prijsstijgingen

Het dashboard heeft vier indicatoren over de prijzen van de consumptie van huishoudens. De prijsstijging van voedingsmiddelen, dranken en tabak is vanaf januari 2019 voortdurend boven 3 procent en dat is hoger dan gebruikelijk. Ook de prijsstijging voor energie en autobrandstoffen is hoger dan gebruikelijk. Deze laatstgenoemde index staat overigens al in het rood sinds mei 2018.

CPI Voedingsmiddelen, dranken en tabak (%-jaarmutatie)

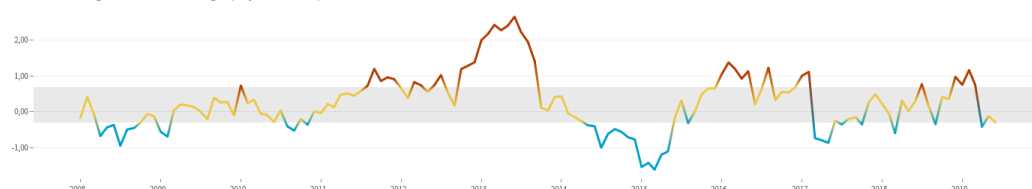

CPI Energie en brandstof (%-jaarmutatie)

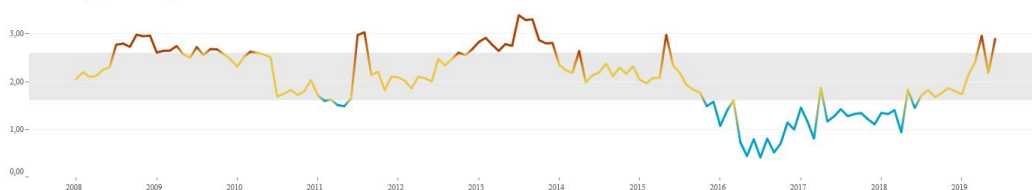
De prijzen die consumenten betalen voor industriële goederen (exclusief energie) verlopen dit jaar enigszins grillig. Gemiddeld over de eerste zes maanden van 2019 is de prijsstijging echter gebruikelijk.

CPI Industriële goederen excl. energie (%-jaarmutatie)

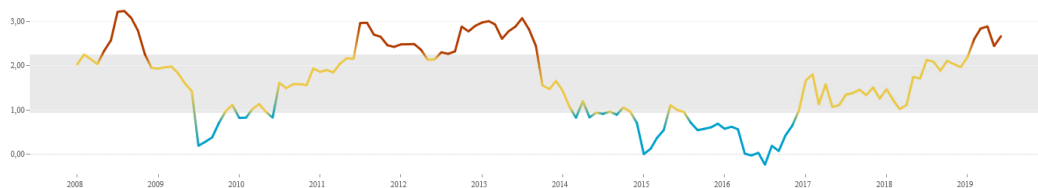
Ook de prijsstijging van diensten fluctueert nogal van maand tot maand. Dit komt vooral doordat feest- en vakantiedagen dit jaar soms in een andere maand vielen dan vorig jaar. Dat heeft merkbare invloed op de prijzen van onder andere vliegtickets en vakantieaccommodaties. Gemiddeld was de prijsstijging voor diensten in het eerste half jaar gebruikelijk. In de drie jaren daarvoor waren de prijsstijgingen voor diensten lager dan gebruikelijk.

CPI Diensten (%-jaarmutatie)

Het dashboard geeft ook de stijging van de totale Consumentenprijsindex. Deze stond in januari van dit jaar nog net in het geel, maar is sinds februari hoger dan gebruikelijk en dus in het rood.

Consumentenprijsindex (CPI) (%-jaarmutatie)

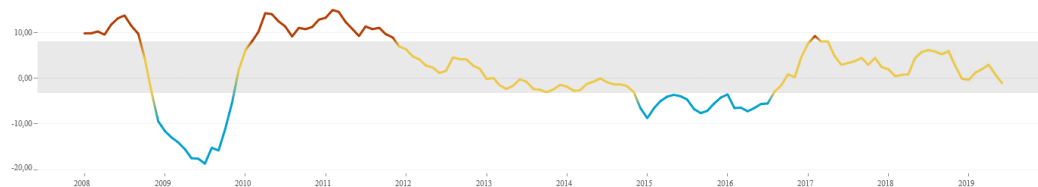

De hoge stijging van de Consumentenprijsindex is dit jaar deels een gevolg van de stijging van het btw-tarief en de energieheffingen in januari 2019. De btw-stijging heeft het meeste effect op de prijzen van voedingsmiddelen, dranken en tabak en minder op de prijzen van diensten en overige goederen, omdat deze vooral onder het ongewijzigde hoge btw-tarief vallen.

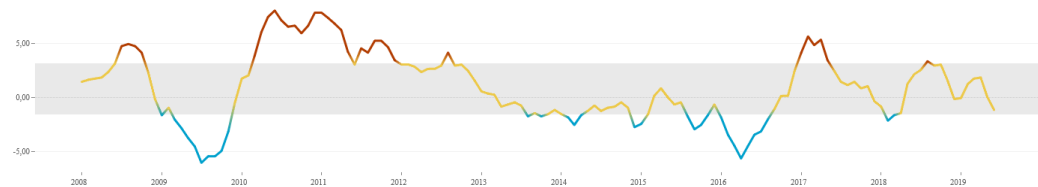
Productie van goederen en diensten: gebruikelijke stijgingen, behalve bij de lonen

Vier indicatoren in het dashboard hebben betrekking op de productie van goederen en diensten. De prijzen van zowel de uitvoer van de industrie als van de invoer van industriële producten liggen het gehele eerste halfjaar in de gebruikelijke waarden. Ook de prijsontwikkeling van ruwe aardolie viel in de gebruikelijke waarden. In 2017 en 2018 waren de prijsstijgingen voor ruwe aardolie hoger dan gebruikelijk, na een periode van lage prijzen in 2015 en 2016.

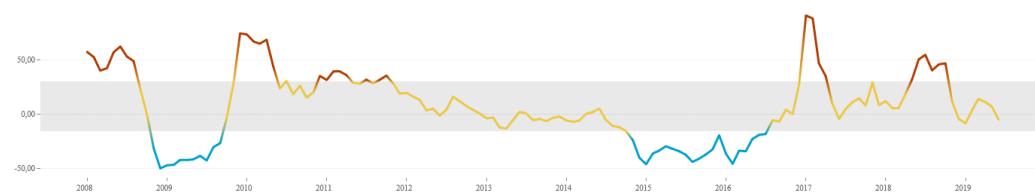
Uitvoer industrie (%-jaarmutatie)

Invoer industriële producten (%-jaarmutatie)

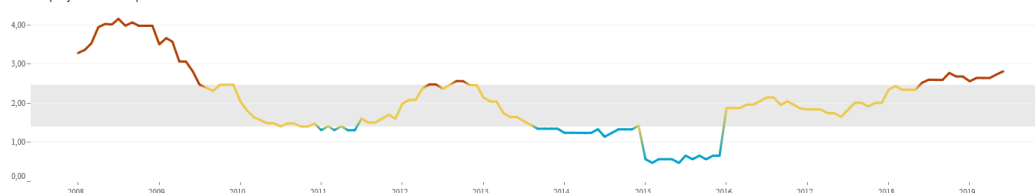

Ruwe aardolie (%-jaarmutatie)

De stijging van de lonen ligt het gehele eerste halfjaar hoger dan gebruikelijk was in de laatste tien jaar. De gebruikte reeks is die van de contractuele loonkosten per uur inclusief bijzondere beloningen.

Lonen (%-jaarmutatie)

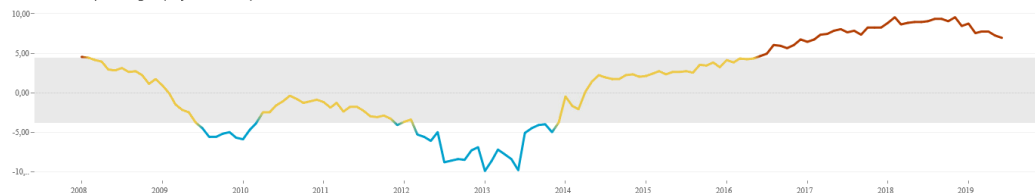

Woningmarkt en bedrijfsinvesteringen: stijging voortdurend hoger dan gebruikelijk

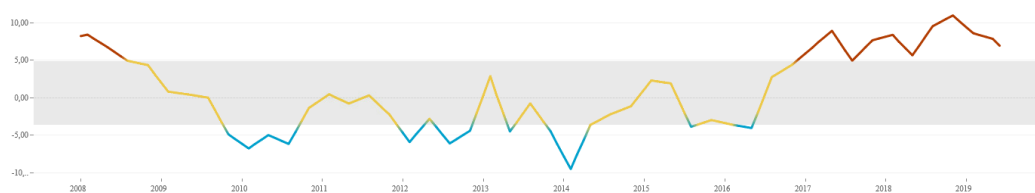
Twee indicatoren die betrekking hebben op de woningmarkt en twee op bedrijfsinvesteringen hebben alle het hele eerste halfjaar van 2019 in het rood gestaan.

De prijsstijging van bestaande koopwoningen was in het eerste halfjaar van 2019 weliswaar iets minder sterk dan in 2018, maar nog steeds hoger dan gebruikelijk in de afgelopen tien jaar. Ook de stijging van de bouwkostenindex van nieuwbouwwoningen ligt in 2019 boven de gebruikelijke waarde.

Bestaande koopwoningen (%-jaarmutatie)

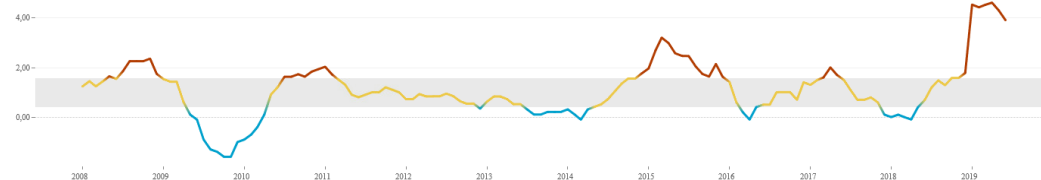

Nieuwbouwwoningen (%-jaarmutatie)

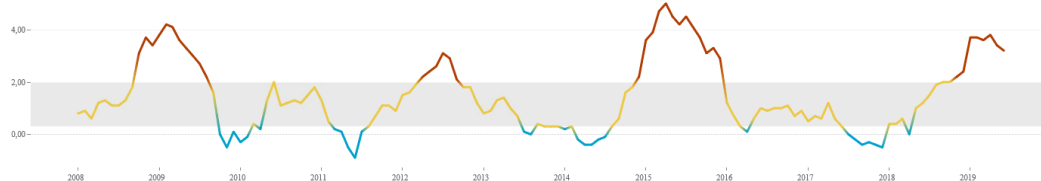

Zowel de prijsindex voor in Nederland geproduceerde kapitaalgoederen als de prijsindex voor de invoer van machines gingen in januari 2019 omhoog. De jaarmutatatie is sindsdien boven de gebruikelijke stijging gebleven.

In Nederland geproduceerde kapitaalgoederen (%-jaarmutatatie)

Invoer machines (%-jaarmutatatie)

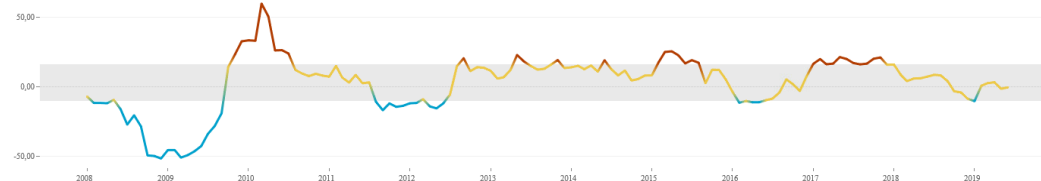

Kapitaalmarkt: lage stijgingen

De vier indicatoren voor de kapitaalmarkt laten met lage stijgingen een ander beeld zien dan veel andere indicatoren.

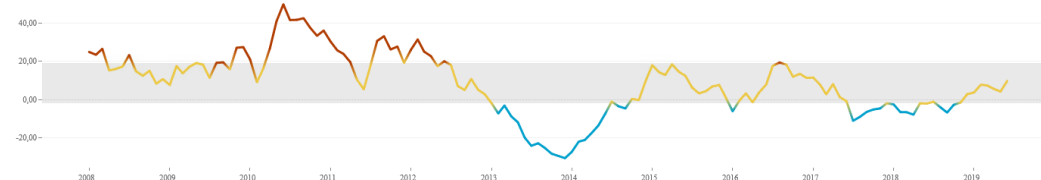
De AEX ligt al sinds januari in het onderste deel van de gebruikelijke waarden. In januari was de ontwikkeling zelfs lager dan gebruikelijk.

AEX (%-jaarmutatatie)

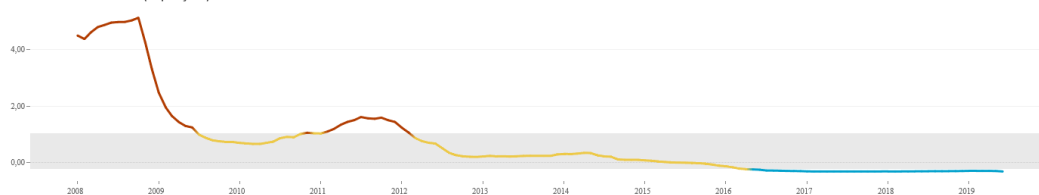
De goudprijs liet in het eerste halfjaar wel een stijgende tendens zien. De ontwikkeling is in de gebruikelijke waarden, maar is wel positief. In de tweede helft van 2017 en in 2018 daalde de goudprijs.

Goud (%-jaarmutatatie)

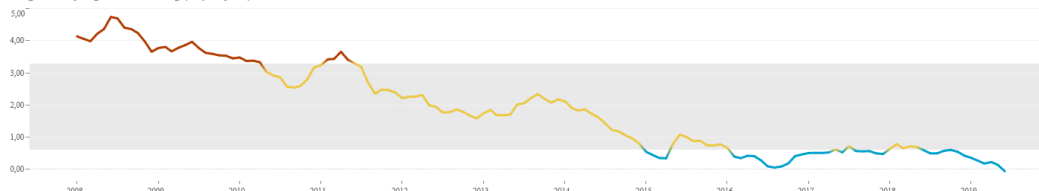

De rente is nog steeds laag. Zowel de korte rente, gebaseerd op de driemaands rentevoet, als de lange rente, op basis van de jongste tienjarige staatslening, is nog steeds lager dan gebruikelijk. Het rendement op de laatste tienjarige staatslening is in juni zelfs negatief geworden.

Driemaands rentevoet (% per jaar)

Jongste 10-jarige staatslening (% per jaar)

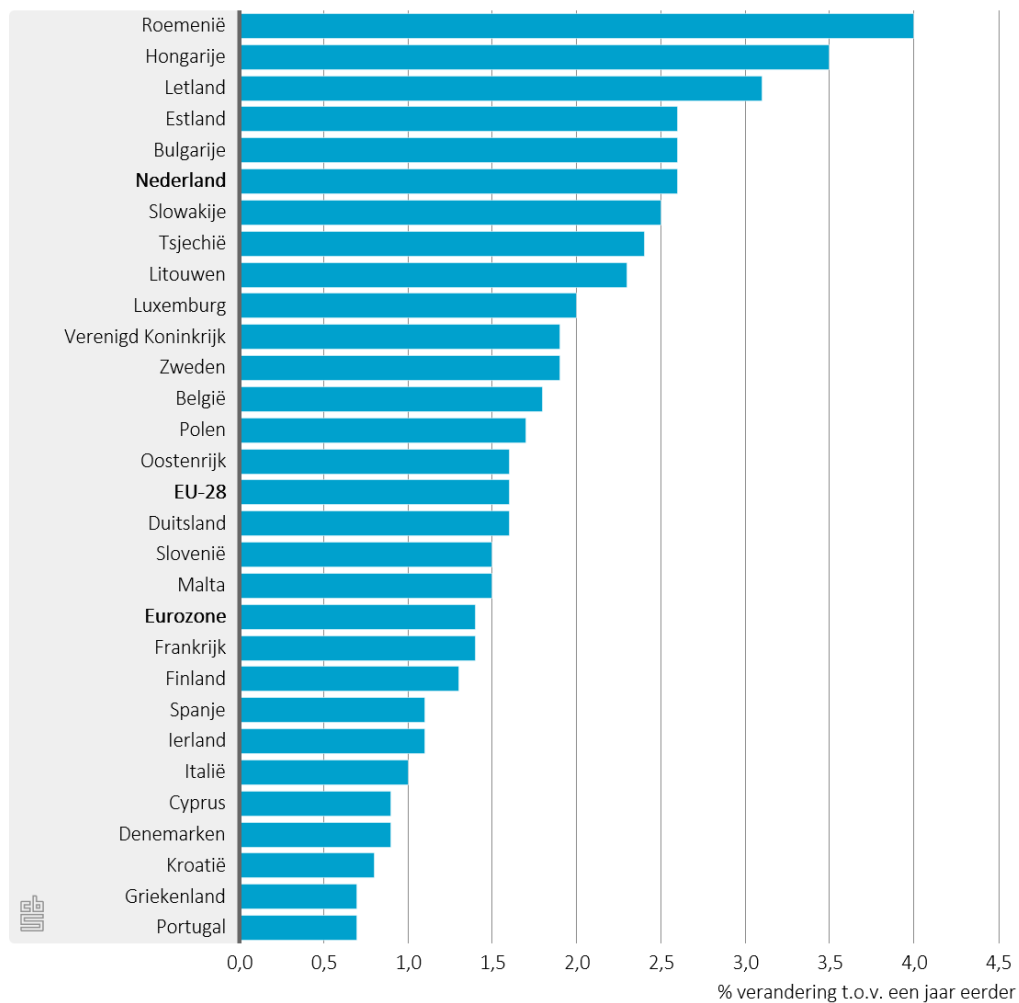

Inflatie in Nederland hoger dan in andere Europese landen

Het prijzendashboard geeft een beeld van de inflatie in Nederland. Een vergelijkbaar dashboard is niet beschikbaar voor de andere Europese landen. Voor enkele reeksen wordt de situatie in Nederland vergeleken met die in andere Europese landen. De consumentenprijsindex die in het dashboard is opgenomen is de reeks volgens nationale definitie. Voor internationale vergelijking wordt de Europees geharmoniseerde consumentenprijsindex HICP gebruikt.

De ontwikkeling van de HICP was in het eerste halfjaar in Nederland gemiddeld 2,6 procent. Alleen in Roemenië, Hongarije, Letland, Estland en Bulgarije was de uitkomst hoger dan in Nederland. Het gemiddelde in het eurogebied bedroeg 1,4 procent.

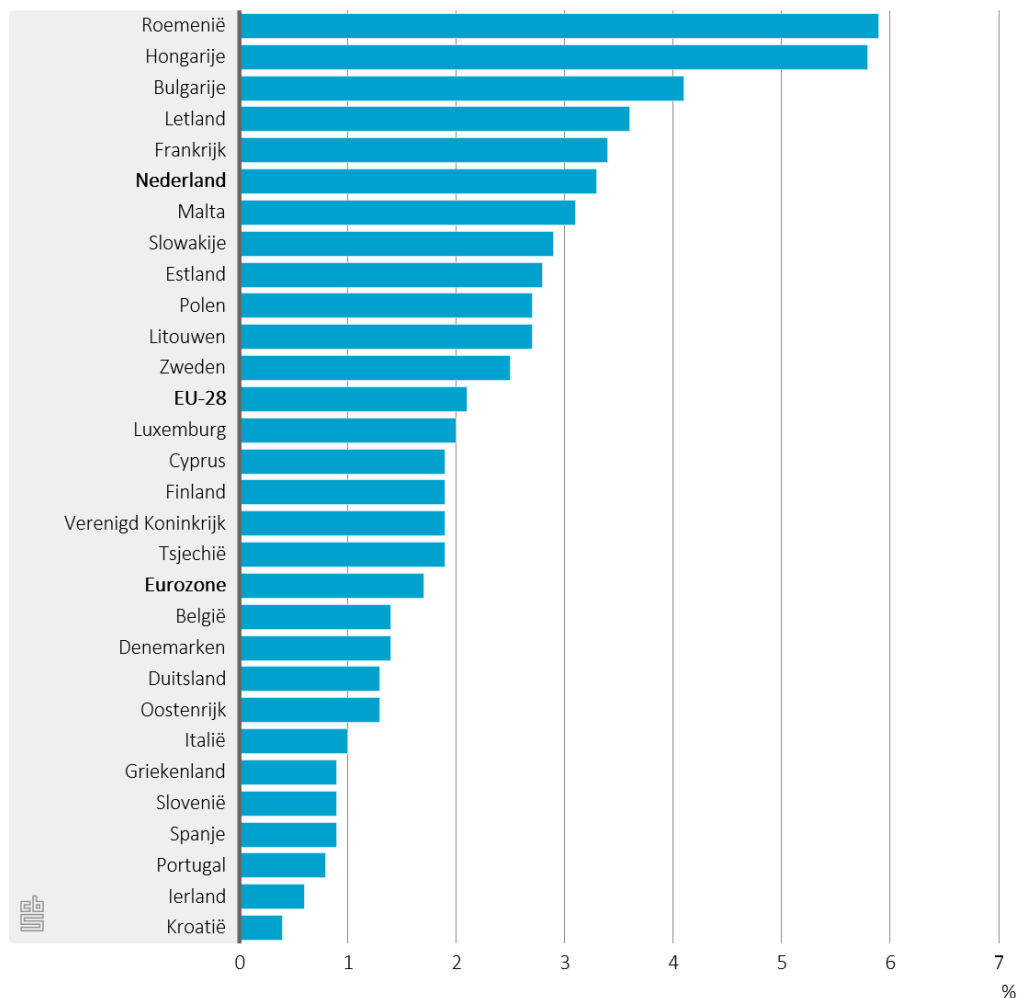
HICP, eerste halfjaar 2019*

* gemiddelde prijsontwikkeling januari-juni

Voor voedingsmiddelen, dranken en tabak was de prijsstijging in Nederland gemiddeld 3,3 procent. Ook hier staat Nederland op de vijfde plaats na Roemenië, Hongarije, Bulgarije, Letland en Frankrijk. De gemiddelde prijsstijging voor voeding in het eurogebied was 1,7 procent.

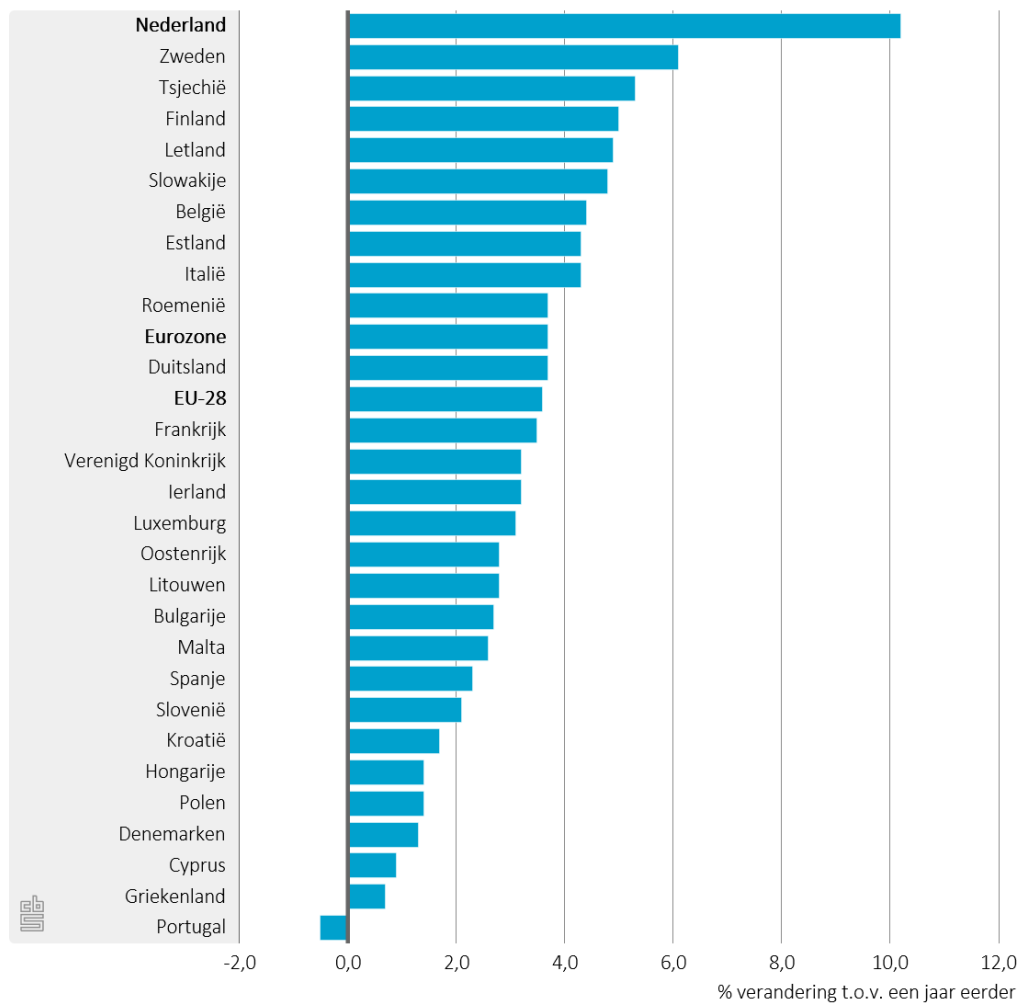
HICP voedingsmiddelen, dranken, tabak, eerste halfjaar 2019*

* gemiddelde priistontwikkeling januari-juni

In vergelijking met de andere Europese landen stegen de consumentenprijzen voor energie in Nederland in het eerste halfjaar veruit het snelst, namelijk 10,2 procent. Gemiddeld in het eugebied was de stijging 3,7 procent.

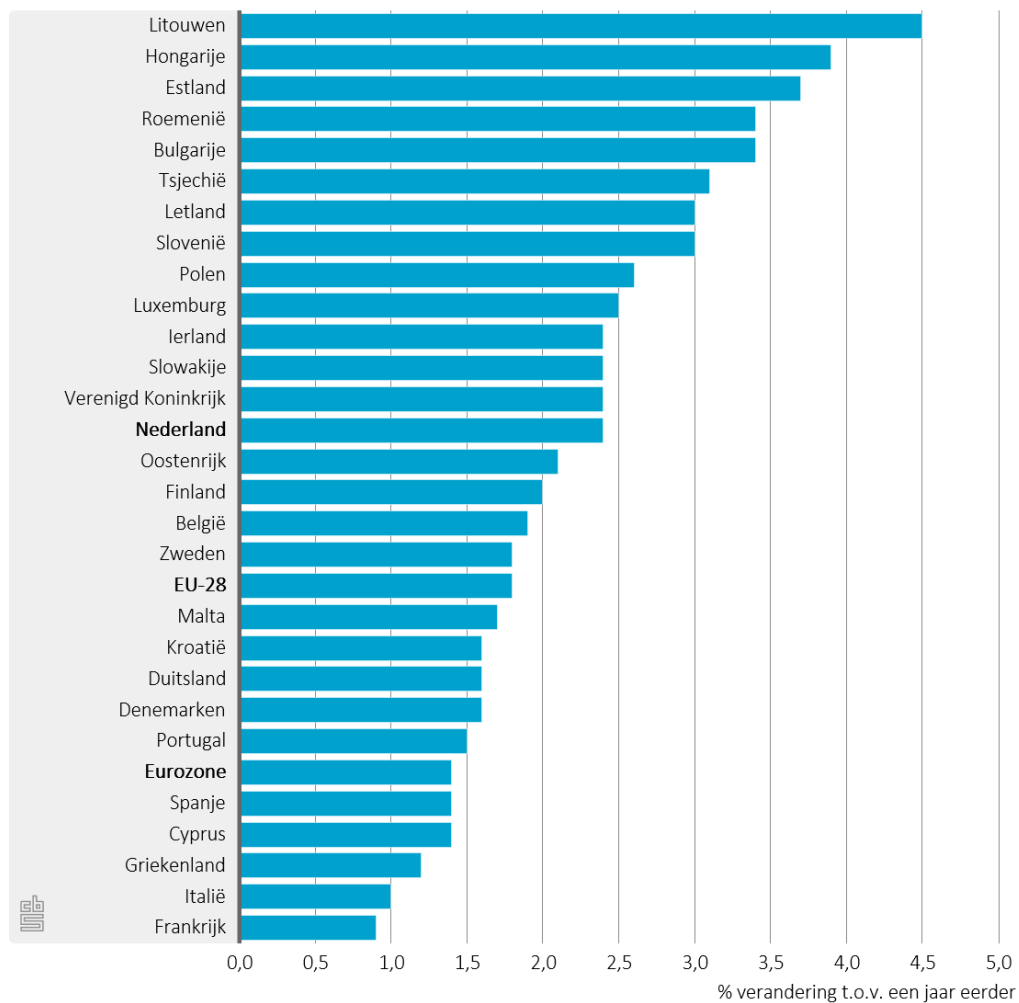
HICP energie, eerste halfjaar 2019*

* gemiddelde priistontwikkeling januari-juni

De consumentenprijzen voor diensten waren in Nederland 2,4 procent hoger dan een jaar eerder. In het gehele eurogebied was dat 1,4 procent. In 13 van de 27 Europese landen was de stijging sterker dan in Nederland.

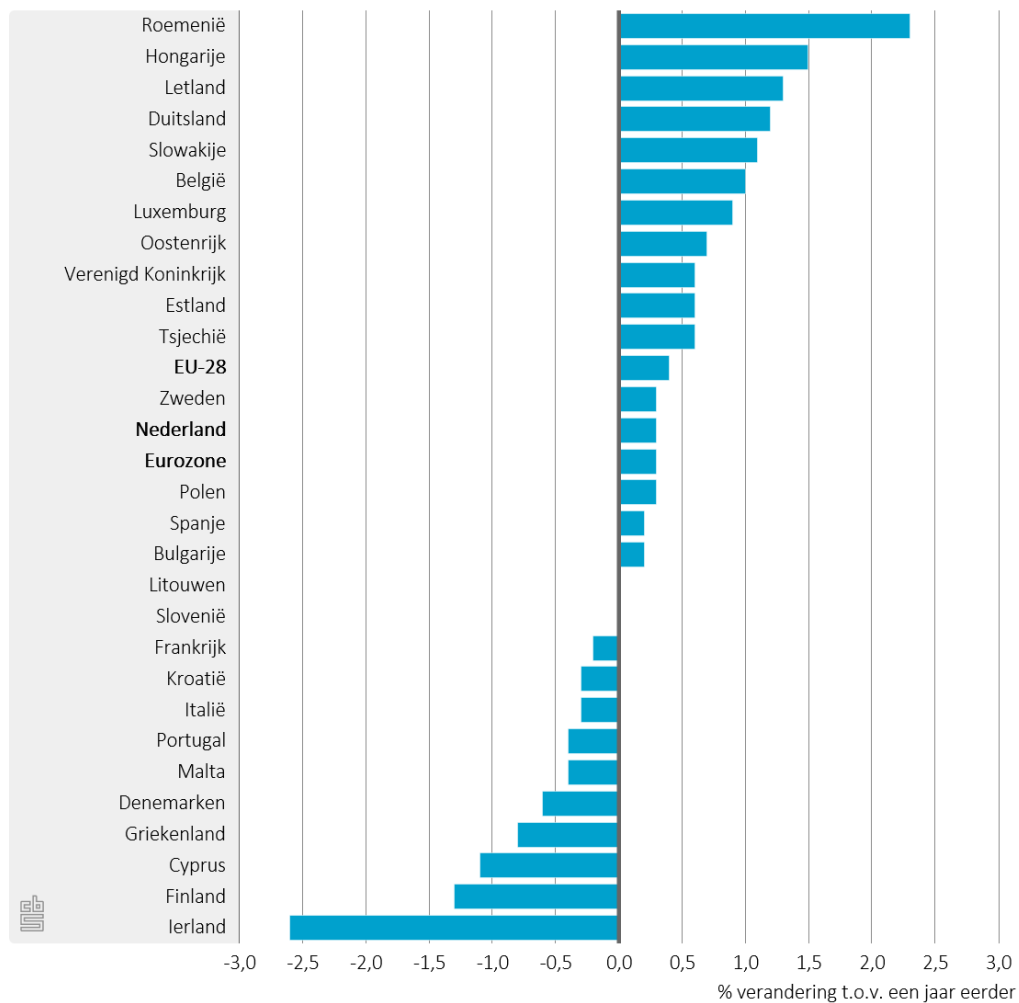
HICP diensten, eerste halfjaar 2019*

* gemiddelde priistontwikkeling januari-juni

Voor industriële goederen (exclusief energie) was de stijging in Nederland met gemiddeld 0,3 procent in het eerste half jaar precies gelijk aan de stijging in het eurogebied. In twaalf Europese landen was de stijging sterker, in vijftien landen was hij minder sterk, of daalden de prijzen.

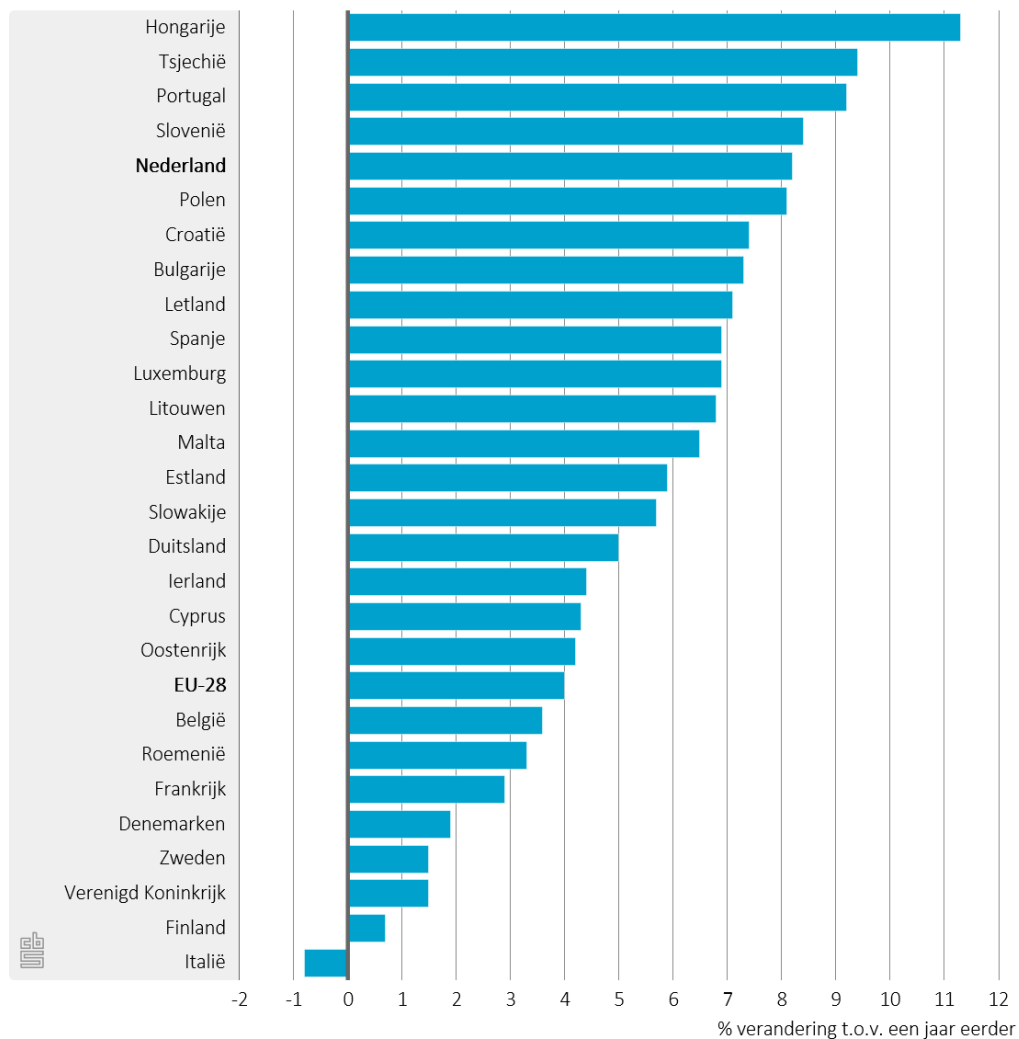
HICP goederen (exclusief energie), eerste halfjaar 2019*

* gemiddelde priistontwikkeling januari-juni

Ook de stijging van de huizenprijzen was in Nederland hoog in vergelijking met andere Europese landen. In het eerste kwartaal van dit jaar was de prijsstijging in Nederland na die in Hongarije, Tsjechië, Portugal en Slovenië de vijfde van de 28 lidstaten van de EU.

Huizenprijsindex, eerste kwartaal 2019

Relevante links

Visualisatie - [Prijzendashboard](#)

Nieuwsbericht - [CBS verbreedt de publicaties over inflatie](#)

Methodebeschrijving - [Prijzendashboard voor Nederland](#)

Youtube - [Prijzendashboard](#)

Powerpoint - [Presentatie Prijzendashboard](#)

Eurostat – [Harmonised Index of Consumer Prices HICP, jaarmutaties](#)

Eurostat – [House Price Index HPI, jaarmutaties](#)